

Har du været udsat for en forbrydelse?

Denne pjece indeholder råd og vejledning til dig

En straffesags forløb

- Når politiet – f.eks. ved en anmeldelse – har fået kendskab til, at der er begået en forbrydelse, begynder politiet at efterforske sagen. Det vil bl.a. sige, at politiet indsamler beviser og afhører de personer, der er involveret i sagen.
- Hvis politiet vurderer, at der er rimelig grund til at mistænke en bestemt person, sigter de ham eller hende. Når efterforskningen er afsluttet, overlader politiet sagen til anklagemyndigheden.
- Hvis anklagemyndigheden vurderer, at der er tilstrækkelige beviser til at få den sigtede dømt, rejser anklagemyndigheden tiltale. Det betyder, at sagen bliver sendt til retten. Mindre alvorlige sager kan dog afgøres, uden at sagen kommer i retten, eksempelvis ved at gerningsmanden betaler en bøde.
- Anklagemyndigheden sender et brev til dig, hvor der står, at der er rejst tiltale i sagen. Hvis du skal afgive forklaring som vidne i retten, vil du også modtage et brev, hvor der står, hvor og hvornår du skal møde i retten. Det samme gælder, hvis du har et erstatningskrav mod den tiltalte, som retten skal tage stilling til. Se nærmere nedenfor.
- Hvis du ikke skal møde som vidne i retten og heller ikke har et erstatningskrav, har du mulighed for at bede anklagemyndigheden om at få oplyst, hvor og hvornår retsmødet skal afholdes. Du har også mulighed for at bede anklagemyndigheden eller retten om en gratis udskrift af dommen.
- Når du har bedt om oplysning om, hvor og hvornår retsmødet skal afholdes, vil du automatisk få besked, hvis dommen bliver anket.

Hvem kan hjælpe dig under en straffesag?

Bistandsadvokat

- Hvis du har været udsat **for voldtægt eller lignende**, får du beskikket en bistandsadvokat, medmindre du frabeder dig det.
- Hvis du har været udsat for en **anden volds- eller seksualforbrydelse**, skal du selv bede politiet om at få en bistandsadvokat. Politiet vil vejlede dig om dine muligheder for at få en bistandsadvokat.
- Det er retten, der bestemmer, om du skal have en bistandsadvokat, og hvilken bistandsadvokat det skal være. Hvis der er en bestemt advokat, du gerne vil have til at hjælpe dig, kan du bede om det. Ellers får du tilbudt en af de advokater, der normalt arbejder med sådanne sager. Bistandsadvokaten er gratis for dig.

- Bistandsadvokaten hjælper dig under sagen.
- Når du har været udsat for voldtægt eller lignende, vil du få lejlighed til at tale med din bistandsadvokat, inden politiet afhører dig første gang, men i visse tilfælde vil det være nødvendigt, at politiet stiller dig en række spørgsmål, inden du har talt med bistandsadvokaten.
- Bistandsadvokaten kan i øvrigt være til stede, når du afhøres af politiet efterfølgende, medmindre du frabeder dig det.
- Når du har været udsat for en **anden volds- eller seksualforbrydelse**, kan politiet afhøre dig, uden at din bistandsadvokat er til stede, hvis du erklærer dig villig til at udtale dig.

Bistandsadvokaten skal varetage dine interesser

- Din bistandsadvokat skal hjælpe dig og kan give dig råd og vejledning under hele sagen, både mens politiet efterforsker sagen, og hvis den senere skal for retten.
- Bistandsadvokaten kan rådgive dig, hvis du er bange for, at gerningsmanden skal opsøge dig igen.
- Bistandsadvokaten kan også hjælpe dig med at få erstatning, herunder opgøre dit erstatningskrav og fremsætte kravet under en eventuel retssag.
- Bistandsadvokaten kan også forberede dig på en eventuel retssag. Bistandsadvokaten kan tage med dig, hvis du skal afgive forklaring i retten.

Kontaktperson hos politiet

- Når du anmelder, at du har været udsat for en forbrydelse, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og du forventes at skulle afgive forklaring som vidne i retten, udpeger politiet en person hos politiet eller anklagemyndigheden, som du altid kan henvende dig til (en **kontaktperson**).
- Det samme gælder, hvis du har været udsat for voldtægt eller en anden seksualforbrydelse.
- På den måde slipper du for at skulle tale med forskellige personer, hver gang du henvender dig til politiet.
- Hvis du har været udsat for en anden forbrydelse end dem, der er nævnt ovenfor, kan politiet udpege en kontaktperson for dig, hvis politiet skønner, at du kan få behov for yderligere vejledning.

- Politiet vil vejlede dig om ordningen med en fast kontaktperson.

Erstatning

- Du kan i nogle tilfælde få udbetalt erstatning fra staten, hvis du har lidt et tab som følge af den forbrydelse, du har været udsat for. Staten kan efterfølgende gennem politiet opkræve beløbet hos gerningsmanden.
- Politiet vejleder dig om reglerne for, hvornår du kan få erstatning. Hvis du har en bistandsadvokat, vil advokaten kunne hjælpe dig med at opføre dit erstatningskrav.

Hvem kan i øvrigt hjælpe dig

- Du kan henvende dig til offerrådgivningen, hvis du gerne vil have hjælp til at få kontakt til professionelle, der kan tilbyde forskellige former for råd og vejledning, eller hvis du har brug

for anonymt at tale med nogen. Der findes en offerrådgivning i hver politikreds. Du kan finde flere oplysninger om offerrådgivningen på www.offerraadgivning.dk.

- Du kan også rette henvendelse til Landsforeningen Hjælp Voldsofre, som er en privat forening, der tilbyder forskellige former for hjælp, råd og vejledning. Du kan finde flere oplysninger om foreningen på www.voldsofre.dk.

Når straffesagen opgives

- Hvis politiet skønner, at der ikke er nogen grund til at efterforske anmeldelsen, f.eks. fordi det forhold, der er anmeldt, ikke er strafbart, **afviser** politiet **anmeldelsen**. Politiet kan også træffe afgørelse om at **indstille efterforskningen**, f.eks. hvis der ikke er tilstrækkelige beviser mod den person, der er mistænkt.
- Hvis din anmeldelse afvises eller efterforskningen indstilles, får du et brev om det. Du kan **klage** over afgørelsen, hvis du er utilfreds med den. Du kan læse om hvordan, i det brev du får.
- Hvis anklagemyndigheden beslutter, at der ikke skal rejses tiltale mod den person, der er sigtet, f.eks. fordi der ikke er beviser nok, får du et brev fra anklagemyndigheden, om at påtale i sagen opgives (**påtaleopgivelse**).

- Du kan **klage** over afgørelsen, hvis du er utilfreds med den. Du kan læse om hvordan, i det brev du får.

Hvis sagen kommer for retten

- Hvis politiet finder gerningsmanden, og sagen skal for retten, skal du formentlig møde i retten og **afgive vidneforklaring** om, hvad der skete. Du bliver kun indkaldt til at afgive forklaring, når det er nødvendigt.
- Når du bliver indkaldt som vidne i retten, **skal du møde op**. Du vil sammen med din vidneindkaldelse modtage oplysninger om din pligt til at møde, om hvordan et retsmøde foregår, og hvad dine rettigheder og pligter som vidne i retten er.
- Det kan ofte **afklares med retten på forhånd** – inden du skal afgive forklaring – hvilke muligheder der er for at gøre situationen lettere for dig. Tal derfor på forhånd med din bistandsadvokat, din

kontaktperson, eller den anklager, der behandler sagen, om dine muligheder.

- I særlige tilfælde, kan politiet eller anklagemyndigheden f.eks. aftale med retten, at en person står klar til at modtage dig, når du ankommer til retten, og fortæller dig, hvilket lokale du kan vente i, hvis du gerne **vil undgå at møde tiltalte eller andre vidner** i sagen, mens du venter.
- Har du fået en bistandsadvokat beskikket, kan advokaten tage sig af dig eller aftale det fornødne med retten.
- Har du været udsat for **voldtægt eller lignende** og skal afgive forklaring i retten, har du ret til at få **dørene lukket**, mens du afgiver forklaring. Din bistandsadvokat kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at dørene skal lukkes.

- Også i andre alvorligere sager kan der være mulighed for at få **dørene lukket**, mens du afgiver forklaring. Din bistandsadvokat eller anklageren i sagen kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at dørene skal lukkes.
- Når dørene lukkes, må kun dem, der har med sagen at gøre, være til stede. Når dørene lukkes, må det der bliver sagt i retten, herunder din forklaring, heller ikke gengives offentligt, eksempelvis i medierne.
- Hvis retten beslutter, at dørene ikke skal lukkes under din forklaring, kan den eventuelt i stedet beslutte, at der skal gælde et såkaldt **referatforbud**. Det betyder, at din forklaring ikke må gengives offentligt. Din bistandsadvokat eller anklageren kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at der skal være referatforbud.

- Retten kan endvidere i nogle tilfælde beslutte, at **tiltalte skal sidde et sted, hvor du ikke kan se ham eller hende**, når du afgiver din forklaring, eksempelvis helt bagest i retslokalet. Din bistandsadvokat eller anklageren kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at tiltalte skal sidde, så du ikke kan se ham, mens du afgiver forklaring.
- Retten kan også i særlige tilfælde beslutte, at **tiltalte helt skal forlade retslokalet**, mens du afgiver forklaring. Det kan eksempelvis være fordi, du har svært ved at afgive forklaring, mens han eller hun er til stede. Din bistandsadvokat eller anklageren kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens du afgiver forklaring.
- I helt særlige tilfælde – hvis afgørende hensyn til din sikkerhed taler for det, og hvis det ikke har

betydning for tiltaltes muligheder for at forsvare sig – kan retten beslutte, at tiltalte ikke må få oplysning om dit navn, stilling eller bopæl, hvis du beder om det. Din bistandsadvokat eller anklageren kan på dine vegne bede retten om at beslutte, at tiltalte ikke må få oplysning om dit navn, din stilling eller din bopæl.

Når straffesagen er slut

- Hvis du har bedt om det, og retten vurderer, at du har mulighed for det efter loven, kan du få en gratis **kopi af dommen**, når straffesagen er slut.
- Der er også mulighed for at bede om **aktindsigt** i en afsluttet straffesag. Anmodningen skal du sende til den politikreds, der har behandlet sagen. Du vil herefter få et brev om, i hvilket omfang du har adgang til aktindsigt i sagen.

Nære pårørende

- Hvis den person, der har været udsat for en forbrydelse, er afgået ved døden, og politiet eller anklagemyndigheden ved, at der er en nær pårørende til den afdøde, der har vist interesse for straffesagen, vejleder politiet eller anklagemyndigheden den nære

pårørende om, hvilke muligheder han eller hun har for at følge sagen.

- Reglerne om underretning og klageadgang, når politiet eller anklagemyndigheden afviser en anmeldelse, indstiller efterforskningen eller opgiver påtale, gælder også for nære pårørende til den, der har været udsat for en forbrydelse, hvis han eller hun er afgået ved døden.
- Den nære pårørende skal også underrettes, når der rejses tiltale i sagen, og have oplyst, hvor og hvornår retsmødet finder sted, hvis han eller hun beder om det.
- Hvis den, der har været udsat for en forbrydelse, er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, har en nær pårørende, der beder om det, efter loven endvidere i visse særlige tilfælde mulighed for at bede politiet om at få en bistandsadvokat.

- En nær pårørende er den, som har stået den afdøde nærmest, f.eks. en ægtefælle eller samlever, forælder, barn, bror eller søster.